

● SEMINAR ZA AKTIVISTE SZDL

KRITIČNO IN SAMOKRITIČNO

V prejšnji številki Naše skupnosti smo napovedali, da bomo s seminarja, ki ga je predsedstvo OK SZDL organiziralo 12. novembra za aktiviste SZDL v krajevnih skupnostih, vodje posameznih delovnih teles in organov občinske konference, objavili povzetke izvajanih ugodnih družbenopolitičnih delavcev.

● Za jutrišnji dan gre

Kot prvi je zbranim spregovoril sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šetinc, ki je temo, v okviru katere naj bi govoril o aktualni notranjepolitični situaciji in uresničevanju gospodarske stabilizacije, naslovil: **Za jutrišnji dan gre.** Uvodoma je ocenil 13. sejo CK ZKJ, na kateri so komunisti, kot je dejal, pogumno potegnili črto pod dosedanjim razvojem in se smelo odločali, da gredo po novem naprej. »Po starem več ne moremo,« je poudaril tovarš Šetinc, »kar pa ne pomeni, da je bilo v preteklosti vse narobe.«

Na 13. seji smo komunisti, je povedal Franc Šetinc, tudi pogumno spregovorili o vseh tabujih v porabi, tudi o proračunu ljudske obrambe in družbene samozasčite, o nerazvitih itd. »Rekli smo: Nobenega tabuja ni več. O vsaki zadevi moramo pogumno razpravljati v okviru razpoložljivih možnosti. Ne moremo sprejeti filozofije nekatere, ki pravijo, da ni pomembno, kakšna je trenutna situacija, če v ustavi ali v kongresnem dokumentu piše, da je treba dati sredstva za hitrejši razvoj in jih je potem treba dati. Mi pa pravimo, da to ni resnica. Vedno znova se je namreč treba spraševati, kakšne so naše razpoložljive možnosti. Mi nismo proti hitrejšemu razvoju manj razvitih, toda vse v okviru razpoložljivih možnosti. Krivic, ki so se kopičile desetletja, ne moremo odpraviti v enem desetletju.« Najpomembnejša ugotovitev 13. seje pa je bila, je omenil tovarš Šetinc, da je treba za polovico zmanjšati naložbe. Tovarš Šetinc je spregovoril tudi o razmerah na Poljskem. Razlika med nami in Poljsko je v tem, je poudaril, da je naš sistem odprt in ponuja neslute možnosti, samo izkoristiti jih je treba. Problem pa je v tem, da odprtosti nismo izkoristili. Ne gre torej za neučinkovitost sistema, kajti sistem je dober. Na Poljskem pa poka sistem, kar onemogoča krepitve vloge delavca. Zato ne bi smeli delati, je rekel Franc Šetinc, mehaničnih primerjav med Poljsko in nami, četudi imamo nekatere podobnosti, kot na primer posojila, premajhno produktivnost in še nekatere druge stvari.

V zvezi z gospodarskim stanjem, v katerem smo sedaj, pa je tovarš Šetinc omenil, da ugotavljanje in dokazovanje kritičnosti tega stanja ali celo tekmovanje v tem, kdo bo bolj kritičen, sploh ni bistveno. Pomembno je, da to stanje odločno spreminjamo. Naš problem je predvsem dejstvo, da imamo še vedno prevelike apetite po investicijah. Radi bi pokazali svojo naprednost s tem, da organiziramo olimpiade in druge prireditve, pri tem pa ne upoštevamo, da nimamo denarja. Najbolje pa se bomo postavili z našim sistemom, če bomo uredili naše gospodarstvo, ne pa neprestano organizirali velike prireditve, po drugi strani pa hodili z malho po kreditih.

V zvezi z administrativnim določanjem cen pa je tovarš Šetinc povedal, da smo ga zdaj že kar precej razmajali. Ta sistem si je namreč prisvajal večjo oblast kot jo ima delavec v družbenem delu, saj ni le določal cen, temveč tudi razporejal dohodek. Razen tega pa ob administrativnem določanju cen ni zagotovljena kontrola in prihaja do zapiranja, monopolnih pritiskov itd. To pa seveda še ne pomeni, da ne bomo imeli sistema cen pod družbeno kontrolo. Imeli ga bomo, toda na ekonomski podlagi.

Ko je tovarš Šetinc govoril o zagotovitvah dobrin, nujno potrebnih delovnemu človeku, in to po cenah, ki mu bodo dostopne, se je dotaknil tudi gospodarskega sodelovanja Slovenije z Vojvodino. Vojvodina naj bi v prihodnje vlagala v razvoj na-

šega železarstva in si tako na dohodkovnih odnosih zagotovila potrebna jekla, pločevino in podobno za svojo industrijo, nam pa bodo, seveda tudi v okviru dohodkovnih odnosov, zagotavljali hrano, sladkor, kruh.

Nato je sekretar predsedstva CK ZKS naštel še nekaj tem, o katerih je bil govor na 13. seji. O vseh teh zadevah pa bi morale razpravljati tudi občinske konference ZKS. Toda ne le ponavljati misli, ki so bile izrečene na seji, kajti vsako ponavljanje je pravzaprav način odpora proti sedanjemu politiki. Sklepe je treba uresničevati v praksi.

Potem je Franc Šetinc povedal nekaj misli o planiranju in v zvezi s tem poudaril, da je treba ob pravem času vedeti, kaj je iluzija in kaj realnost, o režijskih službah, pa tudi o mestu, ki naj bi ga zavzemala v naši družbi znanost. V prihodnje bo namreč velik poudarek na razvoju znanosti.

Foto: Darja Juvan

Ta naj bi nam omogočala manjšo odvisnost od tujih licenc.

Ko kritiziramo druge, je končal Franc Šetinc, se moramo vprašati, kaj smo storili sami, da bi bilo drugače. Smo res storili vse, kar bi lahko in kar bi morali?

● Za večji vpliv delavcev

V nadaljevanju seminarja je dr. Ciril Ribičič, član Komisije skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SRS, govoril o vsebini ustavnih dopolnil in uresničevanju pobude tovarša Tita o kolektivnem vodenju.

Najprej je navedel nekaj izhodišč in omenil, da se Titove pobude ne bo dalo uresničevati zgolj z ustavnimi spremembami. Te so namreč le sestavni del akcije. Z ustavnimi amandmaji lahko odpravimo le neposredne ovire, ki preprečujejo to uresničitev. Temeljni cilj uvajanja kolektivnega dela in odgovornosti je sprememba odnosov med organi in delegatsko bazo. »Spreminjamo odnose v teh organih zato, da bodo imeli delavci in krajanje večji vpliv,« je poudaril dr. Ciril Ribičič, »je razlagal, zakaj pravzaprav prihaja do ustavnih sprememb. Omenil je, da so se v komisiji odločili, da republike in občine nekatere stvari, kot na primer mandatno dobo predsednikov, urejajo vsaka zase. Sprva je namreč obstajala težnja, da je treba povsod na isti način uresničevati Titovo pobudo. Gre pa seveda tudi za spreminjanje odnosov v kolektivnem organu. Vsak član tega telesa bo tudi moral sprejemati odgovornost za njegovo delo.

Nato je dr. Ciril Ribičič razložil bistvene novosti, ki jih prinašajo dopolnila k zveznim in republičkim ustavam. Pri tem je povedal, da ni najpomembnejša težava v tem, kako dograjevati,

spreminjati ustavo, ampak kako jo uresničiti kot celovit dokument. Tu je treba omeniti, da jugoslovanska ustava že pozna kolektivno delo, saj je prav to, kot je rekel tovarš Tito, v zgodovini partije omogočalo iskanje najboljših rešitev. Ob koncu svojega izvajanja je omenil še vgrajevanje vseh teh sprememb, seveda ko bodo sprejete v javni razpravi, v statute družbenopolitičnih skupnosti.

● Več pozornosti delu v sekcijah

Tilka Blaha, podpredsednica republiške konference SZDL, je zbranim govorila o oblikah in metodah političnega dela v SZDL in o aktualnih nalogah, ki jih je treba v teh dneh obravnavati v tej družbenopolitični organizaciji.

Poudarila je predvsem dve značilnosti SZDL: da je to najširša, prostovoljna demokratična zveza delovnih ljudi in občanov, da je to fronta vseh organiziranih socialističnih sil. V njej se zago-

taavlja vpliv in nadzor nad delom samoupravnih, družbenih in državnih organov. Tu se uveljavlja socialistična zveza kot usmerjevalec našega delegatskega in skupščinskega sistema, krajevnega samouprave in samoupravljanja v celoti. Tu se tudi srečujejo različni samoupravni interesi in pogledi članstva. Zato morajo biti njene metode in oblike delovanja naravnane tako, da pridejo do izraza vsa pereča vprašanja časa in interesi delovnih ljudi in občanov, kar še zlasti velja za KK SZDL.

Tilka Blaha je naštel nekaj nalog, ki jih je treba uresničevati v KK SZDL. Omenila je pomembnost programsko volilnih konferenc, na katerih lahko ugotovimo vse slabosti v dosedanjem delu, opozorila je tudi na razvijanje neposrednih oblik delovanja med članstvom in na do sedaj premalo izkoriščene možnosti političnega delovanja SZDL prek raznih družbenih organizacij in društev. Menila je tudi, da smo do sedaj posvetili premalo pozornosti delu v sekcijah. Republiška konferenca SZDL je pred nedavnim dala pobudo, da bi v vsaki občini ustanovili sekcijo, ki bi skrbela za starejše občane. Te sekcije naj bi organizirali tudi v tistih krajevnih skupnostih, kjer menijo, da je to potrebno.

Tilka Blaha se je nato dotaknila sprejemanja srednjeročnih planov. To je namreč ena najpomembnejših nalog, ki terjajo sodelovanje socialistične zveze. Našela pa je tudi še več drugih področij, kot na primer delovanje potrošniških svetov, problem organiziranja kmetijstva, kjer mora SZDL odigrati pomembno vlogo. Na koncu je omenila še kontrolo in nadzorno vlogo socialistične zveze, ki pa je, vsaj za zdaj, še zelo potisnjena v ozadje.

● Stabilizacijska politika ni le krčenje programov

Nuša Kerševan, podpredsednica MK SZDL, je uvodoma omenila, da si pod besedami skupna menjava dela največkrat predstavljamo, da gre le za dejavnosti na področju družbenih dejavnosti. V resnici pa gre za družbeno-gospodarske odnose na vseh tistih področjih, pri katerih pravzaprav ne delujejo le tržne zakonitosti.

Zato je v nadaljevanju svojega izvajanja, ko je govorila o svobodni menjavi dela in o glavnih značilnostih samoupravnih sporazumov SIS družbenih dejavnosti za obdobje 1981-1985, pojasnila, kaj smo storili do sedaj, da bi skupščine SIS uveljavili kot nosilke dogovarjanja. Ob tem kaže omeniti ugotovitev, da bo treba več pozornosti posvetiti dograjevanju delegatskega sistema v SIS in konferencam delegacij nameniti večjo vlogo. Zdaj, ko potekajo razprave o samoupravnih sporazumih SIS za prihodnje srednjeročno obdobje, je opozorila Nuša Kerševan, si moramo biti na jasnem, da so nekatere omejitve, prek katerih ne moremo. To je predvsem višina ustvarjenega družbenega proizvoda. »Počasnejša rast sredstev za skupno porabo pa naj ne bi pomenila predvsem krčenje programov,« je rekla Nuša Kerševan, »temveč naj bi ta stabilizacijska politika pomenila, kaj lahko naredimo ob racionalnejšem gospodarjenju na vseh področjih združevanja sredstev. To pa pomeni združevati nekatere službe, zmanjševati režijo v korist izvajanja dejanskih programov itd.«

Daljša časa se je Nuša Kerševan zadržala ob razlagi vzrokov, ki nas v Ljubljani navedejo na 3. samoprispevek. Opozorila je, da je bil prav samoprispevek na področju družbenih dejavnosti že doslej pomemben vir denarja. Seveda pa mora biti samoprispevek, kolikor se delovni ljudje in občani odločajo zanj, sestavni del srednjeročnih planov.

● Smernice za srednjeročni načrt, naloge, komunistov...

Predsednik izvršnega sveta naše občinske skupščine Jože Kavčič je pri svojem izvajanju izhajal iz smernic za pripravo družbenega načrta občine za obdobje 1981-1985, iz osnutka dogovora o temeljnih družbenih planov za isto obdobje, povedal pa je tudi, kakšna bo razvojna usmeritev občine v prihodnjem letu.

Jože Kavčič je opozoril na vprašanje, ki bo v prihodnjih letih vse bolj pereče in ki ga ne bomo mogli reševati le na ravni

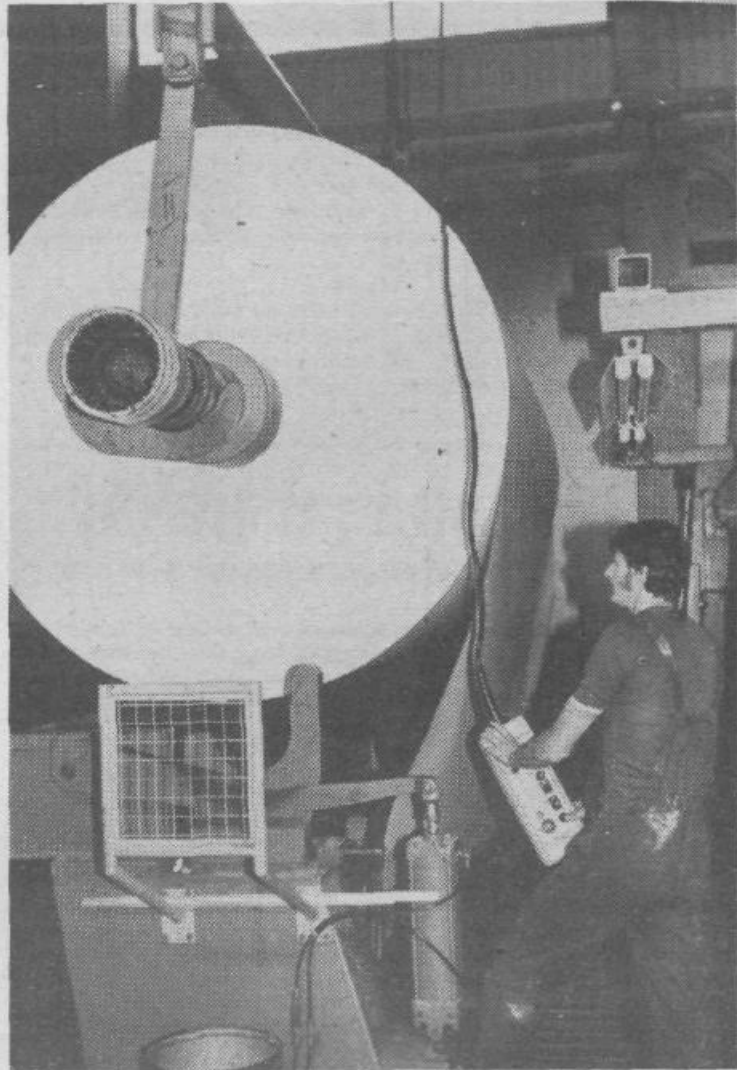

Foto: Dušan Jež

občine. To je problematika zunanjetrogovinske menjave, saj bo na primer imel samo Julon take zmogljivosti za izdelovanje sintetičnih vlaken, da bo lahko pokrilo polovico vseh jugoslovanskih potreb po tej surovini. Omenil je tudi uspešno delo zemljiške kmetijske skupnosti, saj smo eni od redkih v Sloveniji in edini v Ljubljani, ki imamo usklajen prostorski plan za potrebe kmetijstva. Dotaknil pa se je tudi gradnje šole in vrta na Fužinah in povedal, da naša občina ne bo ustavila gradnje stanovanjske soseske, ker bi s tem prizadelo veliko ljudi. Poiskati pa bo treba drug način, da bomo lahko začeli graditi ti dve poslopji.

Predsednik OK ZKS Dino Kodarin je govoril o aktualnih nalogah komunistov v socialistični zvezi, predvsem v zvezi z bližajočimi se programsko volilnimi konferencami.

Splošna ugotovitev je namreč, da se občinski funkcionarji premalo pojavljajo v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah, to je v bazi. Glede vsebine dela socialistične zveze pa na republiški konferenci SZDL omenjujejo, da so mnoge aktivnosti SZDL zgolj formalne, omejene na sestankarstvo, odmaknjeno od problemov ljudi. »Mislim pa,« je poudaril Dino Kodarin, »da je večina vprašanj, s katerimi se srečujemo v življenju, takih, da so o njih znana stališča ZK.«

Nato je navedel tudi nekaj primerov, ki kažejo na to, kje vse bi moralo biti prisotni komunisti, ki delajo v SZDL.

Pri delovanju ZK v okviru socialistične zveze se namreč pojavljata dve skrajnosti. Prva je neposredno prenašanje sklepov osnovnih ali občinskih delegacij, druga pa je popolna brezbržnost posameznih članov ZK, ki v drugih družbenopolitičnih organizacijah pozabljajo, da so komunisti in da morajo delovati v skladu z generalno linijo ZK. Zato ne moremo govoriti, je menil Dino Kodarin, da ZK dobro sodeluje s SZDL, temveč lahko govorimo le o dobrem ali slabem delu komunistov.

xxx

Poleg družbenopolitičnih delavcev, katerih povzetke smo navedli zgoraj, so na seminarju sodelovali še Marko Roth (Ocena volitev in nadaljnje aktivnosti v preoblikovanju KS), Aleš Kardelj (Ocena prvega dela vaje Ljubljana 80 in zasnova drugega dela vaje, Ocena obiskov v vseh KK SZDL), Jože Petek (Priprave na letno obračunsko programsko volilno konferenco OK SZDL), Slavko Gerlica (Javna razprava o ustavnih dopolnilih s spremembami statuta KS, občine in mesta in dogovor o aktivnostih v zvezi z dopolnilni pravil SZDL v KS, občini in mestu).

PRIPRAVILA D. J.

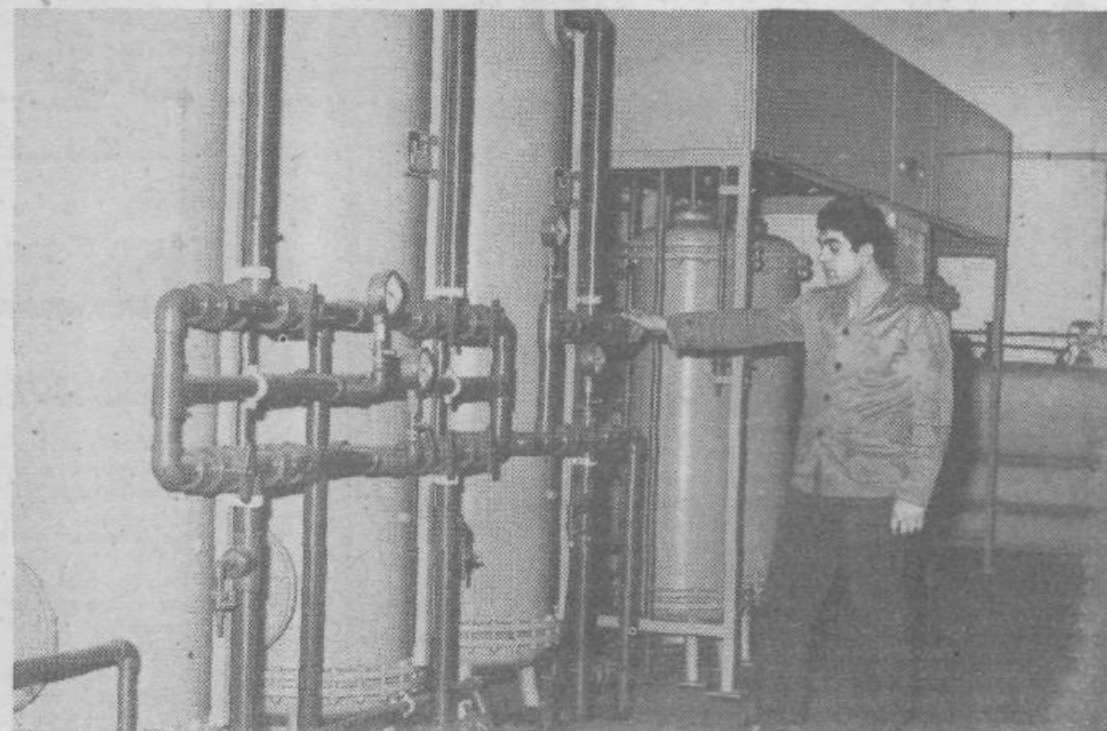

Foto: Edo Robič